

Barn- och ungdomsstrategi 2021–2024

Antagen av kultur- och fritidsnämnden § 53/2021

Antagen av kommunstyrelsen § 238/2021

Inväntar beslut i övriga nämnder

Dokumentnamn: Barn- och ungdomsstrategi 2021–2024		Ärendebeteckning: Kofn/2020:139
Dokumentägare: Kommundirektör	Dokumentansvarig: Avdelningschef, Kultur- och fritidsavdelningen SBF	Publiceras: Intern och extern webb
Ersätter dokument: Barn- och ungdomspolitiska policyn och strategin 2014	Revideras: 2024 (aktualiseras/revideras)	Utvärderas: Vid bokslut
Relaterade dokument: Policy för folkhälsa och social hållbarhet (Kst/2018:175) Jämställdhetsstrategi 2020–2024 (Kst/2020:49) Strategi för tillgänglighet och delaktighet (Kst/2020:286)		
Målgrupp: Anställda och förtroendevalda i Örnsköldsviks kommun		

2021-08-12

INNEHÅLL

Inledning	3
<i>Bakgrund</i>	3
<i>Nuläge</i>	3
INRIKTNING	5
STRATEGIN kopplas mot och tar sin utgångspunkt i	5
SYFTE	6
MÅL	6
STYRNING OCH UPPFÖLJNING	8

2021-08-12

INLEDNING

Bakgrund

Den tidigare barn- och ungdomspolitiska policyn och strategin som antogs hösten 2014 skulle ha reviderats 2017. Detta sköts upp i väntan på att den nya policyn för folkhälsa och social hållbarhet skulle antas för att sedan bli en övergripande policy för flera områden. Policyn för folkhälsa och social hållbarhet antogs 2019 av kommunfullmäktige i Örnsköldsviks kommun.

Ytterligare en förändring sedan 2014 som påverkar ett nytt barn- och ungdomspolitiskt styrdokument är att barnkonventionen från och med 1/1 2020 är svensk lag¹. Dessutom finns ett grundskydd för Sveriges fem nationella minoriteter och minoritetsspråk i samtliga kommuner enligt lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, där samråd med barn regleras i 5a§. Därtill har Örnsköldsviks kommun frivilligt valt att ingå i finskt och samiskt förvaltningsområde, vilket innebär särskilda skyldigheter för kommunen enligt samma lag². Örnsköldsviks kommun har även skrivit under CEMR - Europeiska deklARATIONEN för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå, CEMR är även kopplat till kommunens Jämställdhetsstrategi 2020-2024.

I arbete med revideringen och omskrivningen av dokumentet har ett 40-tal ungdomar i åldern 13-25 år deltagit i samråd kring innehåll via kommunens inflytande forum för unga, Advisory Board och Ung Mentor.

Nuläge

Ett hållbart samhälle där ekonomisk utveckling, social välfärd och sammanhållning förenas med en god miljö är viktigt för barns och ungas utveckling och levnadsvillkor. Barn och unga befinner sig i många olika sammanhang där de ofta har svårt för att lyfta fram sina tankar och synpunkter men framförallt att bli lyssnade på, tagna på allvar och tagna i anspråk. Etableringsåldern stiger, vilket också resulterar i att unga finns kvar i en beroendeställning längre i livet idag än för 10–20 år sedan. Barn och unga är heller inte en homogen grupp utan måste ses som individer med olika behov och förutsättningar. Detta innebär att det ibland kan behövas ta särskild hänsyn till extra utsatta grupper av barn och unga och att resurser måste fördelas utifrån behoven för att skapa så goda och likvärdiga uppväxt- och levnadsvillkor som möjligt oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

¹ Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter – Barnrättslagen

² Läs mer om minoritetsslagen och språklagen - <https://www.minoritet.se/>

2021-08-12

Alla kommuner har ett välfärdsuppdrag vilket innebär att Örnsköldsviks kommun har ansvar över många verksamheter som berör barn och unga. Kommunen ansvarar bland annat för att ordna barnomsorg och skola, fritidsaktiviteter och för olika former av stöd till barn och familjer. Kommunen ansvarar även för insatser för unga som fullgjort sin skolplikt, men som inte studerar på gymnasial nivå. Kommunen erbjuder också insatser riktade till vuxna i barnens och ungdomarnas närhet, till exempel arbetsmarknadsinsatser, försörjningsstöd samt föräldraskapsstöd som bidrar till att förbättra och skapa mer jämlika uppväxtvillkor. Ett arbete för att samordna resurser och kompetenser pågår för att främja ungas etablering. Här står vi inför stora utmaningar med ökad ungdomsarbetslöshet och svårigheter att komma in på arbetsmarknaden vilket kommer kräva mer samordnade insatser.

Med kommunalt stöd till föreningslivet, som ordnar verksamhet för barn och unga, gör kommunen sociala investeringar som bidrar till ungas hälsa och välmående då de aktiviteter som erbjuds dem bidrar till fysisk, social och kulturell utveckling. Att känna att man har inflytande och kan påverka sitt liv är en viktig hälsofaktor. Örnsköldsviks kommun har under en längre tid arbetat strategiskt med ungas inflytande, delaktighet och rättigheter genom forum för unga att göra sin röst hörd samt via prövningar av barnets bästa i beslutsärenden (tidigare barn- och ungdomskonsekvensanalys). Här är ett område där alla verksamheter som möter barn och unga kan bli bättre på att göra dem delaktiga och framför allt när beslut ska tas som på ett eller annat vis påverkar barn och unga, enskilt eller som grupp.

Inom alla kommunens olika områden finns det många lagar att förhålla sig till förutom barnrättslagen, vilket innebär att kunskap, förståelse och samverkan mellan kommunens verksamheter är ett måste för att skapa de bästa förutsättningarna för barn och unga.

Örnsköldsviks kommuns nämnder har således en skyldighet och ett grundläggande uppdrag att bedriva och pådriva ett aktivt arbete enskilt eller i samverkan för barn och ungas rättigheter, jämställdhet och jämlikhet. Det är varje nämnds ansvar att bryta ner kommunens vision, utgångspunkter och övergripande mål till relevanta mål, mått, måltal och aktiviteter som bidrar till barns och ungas bästa på både platsen Örnsköldsvik och i de kommunala verksamheterna.

2021-08-12

INRIKTNING

Inriktningen för barn- och ungdomsstrategin är att alla barn och unga i Örnsköldsviks kommun ska ha goda och jämlika uppväxt- och levnadsvillkor, makt att forma sina liv och möjlighet att påverka samhällsutvecklingen.

Alla barn och unga innebär alla som befinner sig i Örnsköldsviks kommun och är mellan 0-25 år. Det breda åldersspannet innebär att i allt arbete måste man utgå från individens/individernas ålder och mognad.

STRATEGIN KOPPLAS MOT OCH TAR SIN UTGÅNGSPUNKT I

Örnsköldsviks kommuns vision är den viljeinriktning politiken har för utvecklingen av kommunen, styrande dokument ska kunna kopplas mot denna viljeinriktning. Kommunens policy för folkhälsa och social hållbarhet är en paraplypolicy för flera strategier som exempelvis denna barn- och ungdomsstrategi som tar sin utgångspunkt i Agenda 2030. Det strategiska arbetet med målen i barn- och ungdomsstrategin kommer att bidra till att målområdena i policyn för folkhälsa och social hållbarhet kommer att kunna förverkligas och i sin tur bidra till att kommunens vision kan bli verklighet. Strategin tar sin utgångspunkt i barnrätts- och ungdomsperspektivet.

Agenda 2030 - I enlighet med Agenda 2030, har kommunfullmäktige som utgångspunkt att ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet är vägledande för verksamhet och beslut i Örnsköldsviks kommun. Barn- och ungdomsstrategin utgår från detta och har en stark koppling till kommunens policy för folkhälsa och social hållbarhet.

Barnrättsperspektivet – Handlar om att se alla barn och unga som kompetenta och handlingskraftiga samt att de har rätt till skydd och stöd. Ett barnrättsperspektiv innebär att ha barnkonventionen som utgångspunkt i besluts- och arbetsprocesser som kan beröra barn och unga. Barnrättsperspektivet innebär även att eventuella följder för barn och unga ska analyseras. Ett barnrättsmedvetet beslut innebär att säkerställa att beslutet fattats med fokus på barn och ungas bästa.

Ungdomsperspektivet – Utgår från ungdomspolitikerna som säger att alla unga ska ha goda levnadsvillkor, få stöd i att bli självständiga och ges möjlighet till delaktighet och inflytande.

2021-08-12

SYFTE

Strategin är styrande och ett stöd för kommunens nämnder att utveckla och kvalitetssäkra de kommunala verksamheterna ur barnrätts- och ungdomsperspektiv. Kommunen ska i alla beslutsprocesser och inom alla verksamhetsområden som påverkar människors villkor bidra till barns och ungas bästa, samt främja goda och jämlika uppväxt- och levnadsvillkor.

MÅL

1. Örnsköldsviks kommun ska ha kompetens och förutsättningar för ett barnrättssäkert arbetssätt.

Detta innebär att alla från beslutsfattare till genomförande tjänsteperson ska ha kunskap om hur barnkonventionen, barnrättslagen samt hur andra lagar påverkar verksamheten och vilka krav de ställer på den. Prövning av barnets bästa ska vara en självklar och integrerad del när beslut på olika nivåer ska tas i Örnsköldsviks kommun. Detta innebär att beslut som fattas ska byggas på principen om barnets bästa och i större ärenden som går över flera verksamhetsområden kan det krävas att man tillsammans utreder barnets bästa innan slutligt förslag till beslut lämnas³.

2. Örnsköldsviks kommuns arbete ska bidra till att minska skillnader i barn och ungas uppväxt- och levnadsvillkor.

Skillnaderna mellan olika barns och ungas uppväxtvillkor, förutsättningar och möjligheter syns i såväl generella socioekonomiska som demografiska och geografiska mönster. De bakomliggande faktorer och processer som leder till ojämlikhet i hälsa, uppväxt- och levnadsvillkor är många och startar tidigt i livet. Vissa skillnader kan förklaras genom ekonomiska faktorer, andra genom sociala faktorer som familje- och boendesituation eller relationer till vänner och andra vuxna. Normer om kön, könsyttryck eller sexuell läggning samt faktorer som funktionsnedsättning och fysisk förmåga påverkar också möjligheterna till goda och jämlika uppväxtvillkor. Varje verksamhet behöver se över vad man enskilt och i samverkan kan och behöver göra för att minska skillnaderna i barns och ungas uppväxt- och levnadsvillkor.

³ Kompetensmaterial och prövning av barnets bästa finns på Örnsköldsviks kommun under: Att jobba med barn- och ungdomsperspektivet.

2021-08-12

3. Örnsköldsviks kommun ska ta vara på barns och ungas kompetens och engagemang och säkrar deras möjlighet att påverka i de frågor som berör dem.

Barn och unga är viktiga i arbetet med att uppnå ett hållbart och demokratiskt samhälle. Många av de kommunala verksamheterna är viktiga för barns och ungas utveckling och har påverkan på deras framtidsmöjligheter. De lägger grunden för möjligheterna att delta i samhällslivet och att bidra till den långsiktiga samhällsutvecklingen. Civilsamhället och föreningslivet spelar också en viktig roll för att utveckla barns och ungas engagemang och möjlighet att påverka. Samtidigt som kommunen ser att barn och unga är viktiga för att nå en hållbar utveckling och förverkliga Agenda 2030, är barns och ungas möjligheter att påverka samhället begränsad. Artikel 12 i barnkonventionen säger att alla barn ska ha möjlighet att göra sin röst hörd och bli lyssnade på i alla frågor som berör dem, samt att hänsyn måste tas till barnets ålder och mognad. Kommunens verksamheter ska se barn och unga som kompetenta individer som är viktiga att inkludera och lyssna på.

4. Örnsköldsviks kommun ska främja ungas etablering⁴ i samhället och stärka insatser för de som befinner sig i eller är på väg in i ett utanförskap.

Det livslånga lärandet startar från dag ett i en människas liv och alla erfarenheter och kunskap en får med sig skapar förutsättningar för etableringen senare i livet. Alla verksamheter måste identifiera var i barns och ungas liv de kan bidra till att förutsättningar för en god etablering senare i livet stärks.

⁴ Med etablering menar vi i detta dokument – Möjlighet till ett självförsörjande

2021-08-12

STYRNING OCH UPPFÖLJNING

Arbetet med att uppnå målen i strategin ansvarar varje nämnd själv för. Detta innebär att varje nämnd gör prioriteringar utifrån sitt verksamhetsområde där insatser, mål och måltal anges och följs upp i kommunens styrsystem. Varje nämnd ansvarar sedan för att årligen redovisa resultatet av sitt arbete för att uppfylla målen i barn- och ungdomsstrategin till kultur- och fritidsnämnden, som har ett särskilt uppdrag att övergripande samordna det barn- och ungdomsstrategiska arbetet. Utifrån detta material ska sedan kultur- och fritidsnämnden årligen redovisa en sammanställning av det som gjorts, samt inkludera en nulägesanalys som visar på utmaningar kommunen står inför när det gäller barns och ungas uppväxt- och levnadsvillkor utifrån ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv.